

municipalpolitiske autonomi ses derfor som væsentlig for en fortsat varetagelse af den legitimerende og til en vis grad også den styringsmæssige funktion.

Forfatteren gennemgår og dokumenterer en række af de betingelser, der anses som væsentlige for at det kommunale selvstyre kan opfylde sin funktion som demokratisk institution. Væsentligt er her, hvordan det kommunale demokrati lever og til idealet om at repræsentere befolkningen (som udtrykt i begrebet folkestyre).

En del af denne problematik er afspejlingsproblemet, dvs. i hvilken udstrækning politikerne svarer til befolkningen, typisk med hensyn til fordeling efter køn, erhverv, alder etc. Resultaterne viser, at den sociale repræsentation er skæv i alle henseender, bl.a. er kvinderne underrepræsenteret og offentligt ansatte, specielt lærere, overrepræsenteret. Som helhed har kommunalpolitikere højere »social status« end vælgerne, uden at forskellene dog er så store som mellem folketingspolitikere og vælgere.

Betydningen af den sociale repræsentativitet anses dog ikke at være altafgørende, idet partisystemet i vid udstrækning sikrer, at de politiske repræsentanter bliver »meningsrepræsentative«. Hvis vælgerne imidlertid lægger vægt på den sociale repræsentativitet, hvilket specielt har været tilfældet med bestræbelserne på at få øget kvinderepræsentationen, må der naturligvis tages hensyn til det.

Repræsentationsproblemet behandles også i forbindelse med gennemgangen af kommunalpolitikernes arbejdsvilkår, hvor bl.a. temaet fra den offentlige debat om voksende arbejdsbyrde og rekrutteringsskævheder- og problemer tages op. I øvrigt viser svarene fra kommunalpolitikere, at mange – især blandt de selvstændige, mener, at arbejdet som kommunalpolitiker vil skade dem i deres erhverv/forretning. Kun 2-3 pct. af samtlige politikere mener, at det vil gavne.

Kommunalpolitikernes repræsentationsopfattelse er hos næsten alle, at politikerne har et »uafhængigt mandat« i forhold til vælgerne, dvs. at man stemmer efter sin egen overbevisning, hvis man oplever en konflikt med de synspunkter, ens vælgere har.

Også vælgerne holdninger og deltagelse undersøges, herunder problemerne med partierne faldende medlemstal og den forholdsvis lave deltagelse i kommunevalgene. Til gen-

gæld konstateres, at andre former for deltagelse er øget.

Konklusioner og evt. forslag:

Hvad angår kommunalpolitikernes arbejdsvilkår konkluderes, at deres »kapacitetsproblem« ikke er løst, heller ikke med ændringerne i den kommunale styrelseslov. En række løsningsmuligheder gennemgås, men der peges ikke entydigt på nogen løsning. Dog antydes, at det trods problemer nok må være bedst at overlade flere sager til administrationen og således trække et skarpere skel mellem politik og forvaltning, men det konstateres, at kommunalpolitikere ikke selv er tilbøjelige til eller i stand til at gennemføre en mere vidtgående delegation.

Hvad angår deltagelsesproblemerne fremhæves det ønskelige i at engagere flere i partipolitisk arbejde – fremfor at man varetager sine mere snævre interesser via organisationer og enkeltsagsbevægelser. Hvis dette ikke lykkes, foreslås som erstatning, at demokratiet styrkes ved at afholde flere kommunale folkeafstemninger, idet man dog af hensyn til styringsfunktionen alene bør lade dem være et beskedent supplement til det repræsentative styre.

(3)

Bibliografiske data:

Daugaard Jensen, Poul-Erik:

»Kommunedemokrati contra embedsmandsstyre«.

Nordisk Administrativt Tidsskrift nr. 3, s. 283-295, 62. årg., 1981.

Emne:

Kommunalpolitikernes arbejdsbyrde og konsekvenserne heraf for politikeres og embedsmænds roller.

Problemstilling og synsvinkler:

Ud fra bl.a. en undersøgelse af sagsbehandlingen i 3 udvalgte kommuner, som viser, at de kommunalpolitiske organer langt overvejende beskæftiger sig med enkeltsager (»her-og-nu problemer«) fremfor udformning af overordnede og principielle politiske spørgsmål, mener forfatteren, at dette skaber baggrund for en betydelig embedsmandsindflydelse på de kommunale beslutningsprocesser – en indflydelse »som der ikke er taget bevidst stilling til,